

Endülüs İspanya'ya düşünmeyi öğretti

Mine Sultan Ünver yeni romanı Hilal'in İki Ucu'nda Batı'ya uygarlık götüren bir medeniyetin şifrelerini, yıkılıp yok edilirken dahi Avrupa'ya ışık saçan Endülüs'ü anlatıyor.

EKREM ALTINTEPE

► **SULTAN'IN** Rüyası ve Nar-ı Aşk romanlarının yazarı Mine Sultan Ünver araştırmacı ve sorgulayıcı bir edip titizliğiyle kalem aldığı tarihi romanlarına bir yenisini daha ekledi. Ünver'in, Timaş'tan çıkan yeni romanı Hilal'in İki Ucu'nda, Fatih Sultan Mehmet, Endülüs'e destek olmak ve Hilal'in iki ucunu birleştirmek' hayalinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini anlamak için bir grup yeniçeri ve alim Endülüs İspanya'sına gönderiyor. Böylelikle roman, yakılarak yok edilmekte olan bir medeniyetin çöküşünü durdurmaya ve temel taşı olan kitapları kurtarmaya çalışan gözüpük kahramanların hikayesini anlatıyor. Ünver ile romanı ve tarihi gerçekleri konuştuk.

» **Osmanlı İstanbul'unda geçen iki tarihi romanınızın ardından "Hilal'in İki Ucu"yla okuyucuyu uzak bir coğrafyaya, Endülüs'e götürmenizin nedeni nedir?**

Her insanın hayat macerası gibi her devlet ve medeniyetin de tabii bir ömrü vardır. Nitekim Endülüs, bilim ve sanatıyla, görgüsü ve anlayışıyla yeryüzünün en büyük medeniyetlerinden biri iken aynı kaderi paylaşmıştır. Bir de Avrupa medeniyetine kaynaklık eden zenginliğin İslam medeniyeti olduğuna dikkatleri çekmeyi hedefledim.

Rönesans dedikleri

» **Rönesans başlangıcı İstanbul'un fethi ve Endülüs'ün çöküş yıllarına denk gelir. Bu iki olayın Rönesans'a etkisi nedir?**

Avrupa rönesansının en önemli nedenlerinden biri olarak İstanbul'un fethi gösterilmişti. Fakat sonraları bu algının yanlış olduğu ispatlandı. İddiaya göre Osmanlı'dan kaçan ilim erbabı Avrupa'da Rönesans hareketini başlatmıştı. Oysa Fatih Sultan Mehmet dünyanın dört bir tarafından alim ve sanatkarları İstanbul'a toplarken, fethi öncesinde şehirden gidenleri de çağırmış ve birçoğu bu davete icabet ederek İstanbul'a dönmüştü. Rönesans'ın ve hatta reformunun asıl nedeni ise Endülüs'te Müslüman, Yahudi ve diğerlerinin klasik İslam gereği olarak hoşgörü ikliminde sosyokültürel uzlaşma atmosferinde elele vererek yükseldiği medeniyettir. Medeniyet, biriken ve miras bırakılan irfandır ki; Endülüs, Kastilya ve Aragon krallıkları tarafından yok edilirken, Tuleytula gibi tercüme okuluna dönüştürülen şehirlerde yakılmaktan kurtulan kimi Endülüs kütüphanelerinin Latinceye tercü-

FOTOGRAF: İSMAIL YASAR

me edilerek Avrupa'ya taşınması Avrupa'nın aydınlanmasına kuvvetim olmuştur. Cervantes'in Don Kişot'un diliyle itiraf ettiği gibi 'İspanya'ya doğru düşünmeyi öğretenler Endülüslülerdi.' Nobel ödüllü Fransız Fizikçi Pierre Curie ise şöyle der: "Endülüs'ten bize otuz kitap kaldı, atomu parçalayabildik. Eğer yakılan bir milyon kitabın yarısı kalmış olsaydı, çoktan uzayda galaksiler arasında geziyorduk."

Endülüs'ü inşa eden ne?

» **İstanbul'un fethedilemesinin Endülüs'ü doğurduğunu iddia ettiğinizi biliyoruz. Nasıl?**

Emeviler Kuzey Afrika'dan giderek bugünkü İspanya'ya geçmişler, oradan Fransa, İtalya ve Balkanlar üzerinden İstanbul'u arkadan dolaşarak kuşatmaya azmetmişlerdir. Fakat bu ordular bugünkü Fransa sınırında durdurulunca yeryüzü-

nün en büyük medeniyetlerinden biri; Endülüs doğmuştur.

» **Romanlarınızda "Hilal'in İki Ucu" dahil kadınlara dair mesajlar içeren bir söyleminiz var.**

Romanlarımda kadın kahramanlar öne çıktı. Çünkü istedim ki Endülüs medeniyetini ortadan kaldırarak İspanya'yı kuran Kraliçe İzabel, Fransızların özgürlük savaşçısı Jeanne D'Arc, Rusya'nın Katerina'sı ve Britanya'nın meşhur kraliçeleri Elizabethler kahraman adedilip, keşif ve icatlardan sanata tüm meşhur kadınlar Batılı olarak sunulurken bizim kadınlarımız Hürrem Sultan, Mahpeyker Sultan örnekleriyle devleti yıkıma sürükleyen, acziyet sembolleri olarak lanse edilmesin. Zira bizim tarihimiz de kadınlarımızla şanlıdır. Selçukluyu en muhteşem zamanında çökmekten kurtaranın Terken Hatun olduğunu, yine Osmanlı tarihinde pek çok Valide Sultan'ın devletin bekası için üstün hizmetlerde bulunduğunu çok az kişi bilir.

Endülüs İspanya'ya düşünmeyi öğretti

Mine Sultan Ünver yeni romanı Hilal'in İki Ucu'nda Batı'ya uygarlık götüren bir medeniyetin şifrelerini, yıkılıp yok edilirken dahi Avrupa'ya ışık saçan Endülüs'ü anlatıyor.

Ekrem Altıntepe

Sultan'ın Rüyası ve Nar-ı Aşk romanlarının yazarı Mine Sultan Ünver araştırmacı ve sorgulayıcı bir edip titizliğiyle kaleme aldığı tarihi romanlarına bir yenisini daha ekledi. Ünver'in, Timaş'tan çıkan yeni romanı 'Hilalin İki Ucu'nda, Fatih Sultan Mehmet, Endülüs'e destek olmak ve 'hilalin iki ucunu birleştirmek' hayalinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini anlamak için bir grup yeniçeri ve alimi Endülüs İspanya'sına gönderiyor. Böylelikle roman, yakılarak yok edilmekte olan bir medeniyetin çöküşünü durdurmaya ve temel taşı olan kitapları kurtarmaya çalışan gözüpek kahramanların hikayesini anlatıyor. Ünver ile romanı ve tarihi gerçekleri konuştuk.

-Osmanlı İstanbul'unda geçen iki tarihi romanınızın ardından "Hilalin İki Ucu"yla okuyucuyu uzak bir coğrafyaya, Endülüs'e götürmenizin nedeni nedir?

Her insanın hayat macerası gibi her devlet ve medeniyetin de tabii bir ömrü vardır. Nitekim Endülüs, bilim ve sanatıyla, görgüsü ve anlayışıyla yeryüzünün en büyük medeniyetlerinden biri iken aynı kaderi paylaşmıştır. Bir de Avrupa medeniyetine kaynaklık eden zenginliğin İslam medeniyeti olduğuna dikkatleri çekmeyi hedefledim.

Rönesans dedikleri

-Rönesans başlangıcı İstanbul'un fethi ve Endülüs'ün çöküş yıllarına denk gelir. Bu iki olayın Rönesans'a etkisi nedir?

Avrupa rönesansının en önemli nedenlerinden biri olarak İstanbul'un fethi gösterilmişti. Fakat sonraları bu algının yanlış olduğu ispatlandı. İddiaya göre Osmanlı'dan kaçan ilim erbabı Avrupa'da Rönesans hareketini başlatmıştı. Oysa Fatih Sultan Mehmet dünyanın dört bir tarafından alim ve sanatkarları İstanbul'a toplarken, fetih öncesinde şehirden gidenleri de çağırmış ve birçoğu bu davete icabet ederek İstanbul'a dönmüştü. Rönesans'ın ve hatta reformunun asıl nedeni ise Endülüs'te Müslüman, Yahudi ve diğerlerinin klasik İslam gereği olarak hoşgörü ikliminde sosyo-kültürel uzlaşma

atmosferinde elele vererek yücelttiği medeniyettir. Medeniyet, biriken ve miras bırakılan irfandır ki; Endülüs, Kastilya ve Aragon krallıkları tarafından yok edilirken, Tuleytula gibi tercüme okuluna dönüştürülen şehirlerde yakılmaktan kurtulan kimi Endülüs kütüphanelerinin Latinceye tercüme edilerek Avrupa'ya taşınması Avrupa'nın aydınlanmasına kıvılcım olmuştur. Cervantes'in Don Kişot'un diliyle itiraf ettiği gibi 'İspanya'ya doğru düşünmeyi öğretenler Endülüslülerdi.' Nobel ödüllü Fransız Fizikçi Pierre Curie ise şöyle der: "Endülüs'ten bize otuz kitap kaldı, atomu parçalayabildik. Eğer yakılan bir milyon kitabın yarısı kalmış olsaydı, çoktan uzayda galaksiler arasında geziyorduk."

Endülüs'ü inşa eden ne?

-İstanbul'un fethedilememesinin Endülüs'ü doğurduğunu iddia ettiğinizi biliyoruz. Nasıl?

Emeviler Kuzey Afrika'dan giderek bugünkü İspanya'ya geçmişler, oradan Fransa, İtalya ve Balkanlar üzerinden İstanbul'u arkadan dolaşarak kuşatmaya azmetmişlerdir. Fakat bu ordular bugünkü Fransa sınırında durdurulunca yeryüzünün en büyük medeniyetlerinden biri; Endülüs doğmuştur.

-Romanlarınızda "Hilalin İki Ucu" dahil kadınlara dair mesajlar içeren bir söyleminiz var.

Romanlarımda kadın kahramanlar öne çıktı. Çünkü istedim ki Endülüs medeniyetini ortadan kaldırarak İspanya'yı kuran Kraliçe İzabel, Fransızların özgürlük savaşçısı Jeanne D'Arc, Rusya'nın Katerina'sı ve Britanya'nın meşhur kraliçeleri Elizabethler kahraman addedilip, keşif ve icatlardan sanata tüm meşhur kadınlar Batılı olarak sunulurken bizim kadınlarımız Hürrem Sultan, Mahpeyker Sultan örnekleriyle devleti yıkıma sürükleyen, acziyet sembolleri olarak lanse edilmesin. Zira bizim tarihimiz de kadınlarımızla şanlıdır. Selçukluyu en muhteşem zamanında çökmekten kurtaranın Terken Hatun olduğunu, yine Osmanlı tarihinde pek çok Valide Sultan'ın devletin bekası için üstün hizmetlerde bulunduğunu çok az kişi bilir.